

MŐRSZKA KRAJINA

Vérsztveni, političari i
kulturni tjednik.

MURAVIDÉK

Gazdasági, politikai és
kultúrális hetilap.

Lét. II. Évf.

Márkisevci, 1924 szeptember 7.

Broj 36. Szám.

Tü je vrêmen,

gda szi naj ôornêse premislávamo léko od tiszti krízani pôti, po steri nász vodi nasa od sztrankarszkoga egoizma i korupcije zagrižena politika. Dnesz edni, za maló vrêmen drügi, itd. szo ravnitelje tiszte prilike z sterim bi sze dalô kaj za národ napraviti, ali zalosztno zatô vrêmena imenüvani nemajo. Z-velkim kričsanyom obečsávane potrebe ne szpunijo, ár nyim je krátko vrêmen ponücati v prvoj vrszti za nazadomescsenyé, za oszebne dobrôte potrebnó, koncem toga pride, csi z vrêmena escse z-ide, kakse drtino za dobrôte lüdsztva.

Prvésa radikálna vláda je zacséla delari, szposztávila je v dr'závi réd i med prebiválsztom mér v teiko, ka je tüdi i vszaka národna manjšina szlobodno gibanye méla tak, ka szmo kak-edno vidli to rédno pôti do konsolidácie. Tóda vdérjanye drügi sztrank ji je prizílilo v koalícijo z Pribičevičovov szküpinov, po sterom szo taki dôbili môcs szebé tak imenüvane nacionálne organizácie i drüstva, pri-kázüvale szo sze znôvics znaménke ojunisztov, zgága ti nepodgovorni elementov, vsze réd je premíno kralüvati.

Po vszê té nerédnoszti i negvüsnoszti je në bíla csüda csi je národ edne szpremembe zelen bíto, bojdi szi te ze na tó ali ono formo, z drügov vládiv ali z volítvami. Volítvi je krái në dovolo i je po dúgoj krízi, po rázni kombinácijaj imeüvao vládo g. Davidoviča, tóje opozicionalnoga bloka. Po dúgi nedelavnoszti parlamenta, je tá resítev tüdi i pri národí në nezadovolnoszt rodila, ze szamo z gornyi razlogov volo në, i ka vecs je nikak simpatijo vzbüdílo med lüdsztvom, ár je tüdi resítev z-nyôv za szébe csakao.

Tô vládo szi je národ kak-edno vládo szlobode, dela i réda predsztávilo, ali do dnesz, zalosztno ali zaisztino, sze je escse vkano vunyê. Doprinesenyé je në tákse, kak je bíô obečsanye; doszégamao je delo vláde partájszke szebicsnoszti i në za národ. Vázna pítanya, kí szamo za naso krajino szo prepotrêbna i szilno resítev csákajôcsa — szpijo. Od vszega za vékso potrebo szo racsúnajo

premesztsenyá i lücsanye drž. szlüzbenikov „po potrebi“. Pítanye nase zeleznice, dr'závno podpora za Prêkmurszki jedini spitao, tóje za nyega modernizácijo, dvajszet procentni bônov zamenyáva, regulácija verszki sôl i nyí vucsitelov, regulácija Móre itd. itd. je vsze në tak kričsajôcsa potreba, kak pa odsztranítev uradnikov — naszprôtnikov denésnyega rézina.

Tô je bolezen kí sze najde povszédi i vszigdár tam, gda je szprememba vládajôcsi, nigdá: pa në v tisztoj meri, kak sze vídi zdaj i od tiszte vláde, stero je vszaki za „ovesno“ dízao. Szezná, ednók je prilika i Bôg

zná kak de dugo trpécsa!

Potí politike szo prevecs zapletene. Tak prevecs, kalüdsztvo szamô zapletéjo vu tom najlepsem obečsávanyi, za té najboznêse podporníke. Tüdi sze tak zgôdílo, i zdaj ze sze szôdte i krívte szami szebé. Nêga autonómije, Prêkmurje sze neprikapcsik Vôgrom, jeszte escse i nadale szoldacsija (i ka vecs nasi v Macedoniji morejo szlüziti), jeszte porcija nadale, carina rávno zdaj povisana, psenica, ka je kmétski pridélek, je pod vámo podvržena, mela pa, kí je industriszka, sze brez váme léko pela v zvünsztvo. Dela sze, zaisztino sze dela za kmeta. (!?)

Pribičevičova partája sze razdéra.

Dr. Kukovec je z demokrátiszke partáje vösztópo.

Nigdasaya od nacionálne zagriženoszti tak gori podpihnyena Pribičevičova demokrátiszka partája, za stero sze je szvoje csaszno tüdi cêlo uradnistvo v IDS. odlôcsilo, zivé szvoje zádnye csaszte. Dén od dnéva sze pomensáva kotrig broj, ti edni v Davidovičovo szküpino, ti drügi pa k radikálom vsztópíjo z cêlim seregom.

Tüdi sze je tó zgôdílo v Sloveniji kak ze v celoj dr'závi. Preminôcsi tjeden je melo nacselsztvo Mariborszke

i Ljubljanszke oblásztne organizácie IDS. szküpen gyülês, gdé szo osztro napádali tak Pribičeviča kak nyegvoga exponenta v Sloveniji dr. Žerjava. Té partáje zmôzna kotriga, lisztonoszilec zádnyi volitev, Dr. V. Kukovec je na tom gyülêsi zglászo notri da z nacselsztva i tak z partáje vösztöpi. Kak sze preminjávajo caji; i nazádnye sze vsze isztina szkáze . . .

Amerika v militarizem plava.

Mobilizácija „za volo probe“.

NEW YORK. Coolidge zacsaszni president je narédbo dao vô, na podlagi stere sze 12. szeptembra »defenzívni dén« toje formálna mobilizácija more zvršiti. Szlüzbeno tak glászijo ka je tó szamo dokáz, ka je Ameri-

ka tüdi pripravlena. Vsze jávnoszti pa té dogôdek obszôdi i za militariszticno vzeme, ár sze godí té, gda szi amerika diplomatiszticno tao scsé vzéti z politike v Európi.

Pogájanya med nasov i Vogrszkov dr'závov.

BEOGRAD. Presztávlena pogájanya med SHS. i Vogrszko sze bodéjo 15. szeptembra nadaljüvala. Pri toj priliki sze bôde vsze pítanye résilo, kí

je pri prvêsi pogájanyaj në szkoncsano. Vogrszki delegáti szo pozváni ze v Beograd.

Polgárháboru Kinában.

Amerikai cirkálók Sanghaiban. — A nagyhatalmak közös jegyzéke a kínai kormánynak.

Dél-Kínát újabb polgárháboru fenyegeti. Csekiang sugúnja, vagyis katonai kormányzója, Lu Jungsiang, megszállta a shanghai-nankingi vasutvonalállomását Shanghaiban, Ellenfele. Csi-Sie-Juan, Kiangu sugúnja, aki csapatával északról közeledik Shanghai felé.

Kanton közelében véres harc volt, de még nem lehet tudni, mennyi a halottak és sebesültek száma. Shanghaiba amerikai cirkálók érkeztek és Csifuba 80 amerikai tengerészkatont küldtek

ez amerikai kolónia védelmére. Az ország belsejéből 200 európai hittérítő menekült Csifuba, akik hirül hozták, hogy nagy harcok dultak.

Pekingből jelentik, hogy a nagyhatalmak képviselői jegyzéket nyújtottak át a kormánynak, amelyben tudatják, hogy minden rendelkezésükre álló módon meg akarják akadályozni a polgárháborut. A jegyzék a pekingi kormányt teszi felelőssé azokért a károkért, amelyeket a zavarok a külföldi állampolgároknak okoznak. Coolidge elnök mára minisztertanácsot hívott össze, hogy a shanghaii tartományban támadt helyzetet megbeszélje.

Je vsze mogôcse!?

Nê dávno szmo piszali od potrebe edne kmétske organizácie, tóje Kmétske drüžbe. Szezná ka tak mála krajina, pri táksem nebríganyi kak je z té sztran prinasz, szamosztojno organizácijo nemre szpoztaviti escse zdaj, nego sze more naszloniti na edno mocsno, ze duže obsztojécsa tákso organizácijo. Táksa organizácija je na priliko „Kmétska drüžba v Ljubljani“. I ka sze zgôdílo z-tôv drüžbov? Povsze szili sze za politicsno igro nüca. Vszákokrátna vláda nyê „komiszára“ posztávi. Zdj szo prvêsega sztírali i szo klerikálnoga imenüvali. Ali té vecs zná kak prvêsi? Nê, té de po klerikálnom meo za norca z kmetov nasztávleni voditeliszki odbor, ár je on professor. (Dönok szo posteni lüdjé v toj partáji, ka szvojem kortesi dájo kaj zaszlüziti.) Ka nyê briga kmet i nyega drüstvo, naj szamo nyim dobro ide csi szo ze na krmili. — Mí szi pa zdaj escse premislávajmo malo ali de nam vrêdno vsztöpiti v tákso kmétsko organizácijo, kí je puna politicsni metelic. Gda sze té metelice prézenéjo, té de sze nam potrebnó vdružiti, csi szi ze na szvojem sztáni pomágti scsémo, ali tecsász në. Csi ze edna domácsa sztrannosztna (szak) org. more pod politicsnim tútorsztvom bidti, odbor pa zavrženi, je prézalosztno. Escse zalosztnése je pa v nyo politiko neszti. Tô je szamo tü mogôcse.

* * *

20%-ne bone z-plácsati, kí szo odtégnyeni bífi za csaszta kolekovánja pénez v Prêkmurji, Sloveniji, Horvackoj, Bácski itd. zvün Srbije, je erkao finansni miniszter (vezdásnyi!), ka szi od toga miszli neszme. Tô je povedao miniszter tiszte vláde, kí sztoji z zasztópnikov tiszti pokrajini steri prebiválci szo tak na krivicsno stiri korone mogli dati za eden ednáko vrêden dinár i escse nato 20% ov. Tisztoza vrêmena szo kaj kričsali té goszpôdje, zdaj pa gda bi z djányom pokazali léko, ka szo részan za szvoj národ, je — praj — nemogôcse.

* * *

Tri ognye szmo szpoznali doszémao, kí zaprávlajo vrêdnoszti národa i grofov i tó szo: 1.) ogen agrárne reforme, kí niti zemlé ne milúje, 2.) ogen od szpíce (marof v Krôgi) kí niti vu nyem sztanüvájôcsi agr. interessentov nemilúje, 3.) ogen od bliszka (v ponderek marof v Mačkovci) kí niti agr. zivine ne milúje. Kak je csüdna zráka môcs i nezgrüntana. Vecs kak isztina je, ka sze ogvüsatí scsé ta vísja môcs, ali zná agr. reforma tak zidati, kak razdérati. Bodemo ze vidli, prilika je nyê dána v Krôgi i Mačkovci. Ali je dati në tak nalehci kak vzéti?

Béke van?

írta: PREK MÓRICZ.

Ugy mondják, akik számon tartják, hogy már 18 prekmurjei ifju esett el a délszerbiai bandaharcokban. Hogy kik azok, akik ezt számon tartják? Azok a Prekmurjei édesanyák, akiknek fiai ott vértettek el azokon a rettenetes csatatereken, ahol még prekmurjei ember sohasem járt, s már a világháborút követő békében nem is gondolta soha senki ember fia, hogy ott Prekmurjéből valakinek valami keresni valója legyen. Csunya harcokban lettek hősihalálukat, mert hiszen ott nem folyik rendes háború; hanem orv, rablóbandáknak estek martalékaul. — Nem sokat tudunk kedves fiainkról, legfeljebb csak azok, kiknek majd hogy a szívük nem hasadt meg értük. — Tizenhét prekmurjei ifju pecsételte meg vérével azt a békét, amit a nagy konferenciákon a világ urai megteremtettek. Mert ez a világháború utáni világbéke úgy van megcsinálva, hogy arra minden embernek legalább is nyitott bicskájával kell örködni.

Kevéssel ezelőtt még, ha egy katona fiúnak sikerült fölmentést nyernie, megütötték az ujságban a nagydobot, hogy a követ ur ennek meg ennek kieszközölte a fölmentését, szabadságolását stb. Most tizenhét hősi fiúnak eleste a nagy békében föl sem tűnik! Minek megbolygatni tizenhét sírhalmot? A funerátor helyzete ugyis keserves, mert az temet. Tehát mit hozzon onnan a távolból a kesergő anyáknak, akik fiaikat siratják. Tizenhét fejűt? Keserves ajándék, szomorú emlék! Hagyjuk tehát őket békén a messze idegenben, honnan soha többé vissza nem térnek! Ők már eljutottak oda, ahol a békét nem konferenciákon csinálják gyalog emberek, hanem a mindenható örök irgalmából pihennek békességben.

Hanem azért ne gondolja ám senki sem, hogy e miatt nagy volna a gyász Prekmurjében? Sőt bőven van arról gondoskodva, hogy az örönnel a vigasságnak vége ne szakadjon. Akár melyik faluba tévedünk be, — a városokról nem is szólok, — ott találjuk megfelelő helyeken felragasztva a különféle plakátokat, néha keittőhármat egyszerre, ide és amoda szólítván különféle című murikra a népet. Titulus a mulatságra van sok féle.

Schicht

Pravo
SCHICHTOVO-milo z znamko „JELEN“

prihrani čas in denar. Zadostuje, ako s
Schichtovim-milom samo enkrat po perilu
potegnete, tam kjer morate z navadnim milom trikrat.

Pld. harang, toronyóra, fecskendő-megáldás, hát még a sokféle Veselica in ples! — Hogy szegényli magát ezek között az a plakát, amit az abstinentek ragasztottak ki, hogy ne részegeskedjünk?? De hát le az alkohollal, t. i. a garaton!

Állithatjuk, hogy minden vasár-, és ünnepnapra esik egypár muri. — Tehát mikor igazi pihenésre volna szükség a heti fáradság után, akkor megyünk egy legalább is másfél napig tartó dorbézolásra, mert a mai társadalmi és kulturális viszonyok ezt így követelik. Helyiség van e célra elegendő, hiszen minden templomra meg iskolára erik két-három kocsmá. Sajnos, még a papok is támogatják bizonyos irányban e mulatozásokat! Pedig ezeknek vége a pénz fecskérésén és a munka mulasztáson kívül gyakran veszekedés, intelligensebb helyeken kidobálás, pofozkodás.

Láttuk a multkor, szintén vasárnap nagy csinadrattával egy felvonulást Prekmurje egyik széléről a másikra, öreget, ifjut, gyereket együtt. Vitték őket mulatni. Másnap megázva, pocsékosan, gyalogosan vissza haza cammogtak mint a vert hadak. Miről volt ez jó, most nem keressük, de az ilyen tervszerűen megrendezett csavargásoknak morális jó eredményük alig lesz.

Folyton a békét óhajtjuk, de mikor nyugodtan békében lehetnénk, akkor készakarva keressük az alkalmat, hogy se testileg se lelkileg ne pihenjünk, nyugalmunk még akkor se legyen, mikor még a befogó barmunknak is békeje van, t. i. vasár-, és ünnepnapon.

Élvezheted tehát a békét, kedves atyámfia, úgy is, hogy akár a fejed tetején táncolhatsz! Meg van engedve. Csak az nincs megengedve, hogy elmehess az édes apád temetésére, vagy haldokló édesanyád kórágóházhoz, hogy jelen légy a testvéred esküvőjén, avagy beteg gyermekedet hozhasd haza, ha az az ország határán tíz pernyi járásra tul esik. De a kenyeredet, borodat, husodat sem hozhatod ám el tulról, ha csak sok utánjárással írást nem váltasz drága pénzen, hogy becsületes ember vagy s az tényleg a tied. Ha pedig van annyi pénzed, hogy vehetsz egy írást magadnak, hogy 30 napig megtűrjenek tul a határon apád házánál, akkor szerencsés vagy; de ha lejár az idő, akkor siess onnan, mert bizony joga van akár minő hatósági csekélységnek átdobni téged a határon, úgy mint egy rongyot. Mindegy az, hogy ha még oly becsületes vagy is, mert tudnod kell, hogy csak az emberek egyformák, de a nemzetek nem.

A világbéke pedig nem arravaló, hogy a becsületes emberek oda menjenek, ahová érdekük kívánja, körülményeik kényszerítik őket, hanem hogy szépen otthon üljenek s várják meg nyugodtan azt a másik békét amelyik a mostani után fog következni, amikor az emberek szabad mozgási joga ismét érvényesül.

Jó Isten, te tudod, hogy e két béke között mi van, avagy mi lesz! Tartsd ezt titokban előttünk, mert ha mi is tudnók, úgy igazán nem tudnánk békében maradni.

A lakásrendelet még egy évig érvényben marad?

Arra a hirre, hogy a jelenleg érvényben levő lakásrendelet 1925. január 1-én hatályát veszti, a lakóérdekeltségek számos küldöttsége kereste fel a szociálpolitikai minisztert azzal a kéressel, hogy a lakástörvény maradjon változatlanul érvényben. Legutóbb a gyógyszerészek országos egyesületének küldöttsége járt dr. Behmen szociálpolitikai miniszternél, akitől azt kérték, hogy az esetleg készülő új lakástörvény speciális védelmet biztosítson a gyógyszerészek számára.

A miniszter kijelentette a küldöttség előtt, hogy kérésük még korai, mert a mostani lakásrendelet minden valószínűség szerint további egy évig érvényben marad. Ebben az esetben természetesen a lakások és üzletek szabadforgalmát sem állítják vissza és a jelenlegi helyzet, hogy nem lehet a bérlőknek felmondani, továbbra is fennmarad.

— „Mura“ sportni klub gori proszi szvoje kotrige, naj vszako nedelo predpódnévom plácsajo zadržni dávek (cslanarino) v l. Hahn Prekmurska Tiskarna v M. Soboti.

TALLÓZÁSOK.

Veselica járvány.

Sajátságos tünet folyik le szemünk előtt és alig veszi észre azt valaki, milyen ragadós és milyen káros ez a tünet. Az utóbbi időkben és különösen január hónap óta olyan mulatozási mániá dühöng, hogy abból már veselica járvány lett. Minden hónapra esett legalább 2-3 muri vagy veselica különböző jogcimeken, de nemcsak Murska Sobotában, hanem a kisebb falvakban is. Így aztán, hogy lehessen küzdeni az alkohol és káros kihatásai ellen! S ez nem is jele annak, hogy az emberek szeretik a rögtöt, hol élniök kell, a szülőföldet, hol bölcsőjük ringott, a hazát, melyet a sors nekik adott. Ez jele a munkakerülésnek, a könnyelmű életnek és az építkezési bajlam hiányának. Mert a ki szülőföldjét és hazáját szereti, az arra törekszik, hogy minden pénzt s minden megtakarított vagyont annak külső és kulturális emelésére fordít, mert ebből alakul ki aztán az otthon melegsége a megelégedettség, az embertársak és a hon szeretete.

Ha átszámítjuk azt a vagyont, mi veselicákra elment, hihetetlen kép tárul elénk. A veselicákon részt vesz rendszeren 100-400 ember legalább is. Volt olyan, hol jelenvoltak 1000-en is. Átlagosan különböző kiadásokra elköltöttek 200-500 dinárt fejenként. Hacsak a közép arányt vesszük, tehát 300 fejjel és 300 din. fejenkénti kiadással, akkor minden veselicán füstbe ment 90000 dinár azaz 360000 korona vagyis egy kis házikó lett megsemmisítve. Ha ezen a pénzen kis családi lakok épülhetek volna avagy a mulatozók a pénzt ilyen lakokba fektették volna, úgy ma M. Sobotában állhatna — csak az idei évi átlagot véve számítás alapul tehát havonként két veselica, mert már eltelt 8 hónap, — legalább 16 új kis családi lak. És mekkora szó ez! Mert egy kis családi lakot 90000 dinárral ma itt meg lehet építeni! És ebben a telek ára is benne van. Hölgyeim s uraim gondolkozzunk egy kicsit csak, mert még nem késő és ha a mulatozások abba maradnak, a pénz építkezésekbe fektetik, akkor a veselica járvány megszűnik és kis városkánk hamar nagy város képét ölti magára.

Ezüst serleg.

A házak oltalmára majdnem minden faluban újabban megalakultak a tüzőltő egyletek. Ezek azonban mintha nem egészen hivatásuknak élnének! A gyakorlatra, redszeretetre és embertársi segítségre vannak bázisra, de a kivétel még késik. Ezért a mint halljuk, egy igen okos ötlel megvalósítására vállalkozott Murska Sobotá nagyközség. Egy vándor ezüst-serleg megvételén fáradozik és ennek birtokosa az a tüzőltő-egylet lesz, melyik az évenként megtartandó nyilvános gyakorlaton egyrészt és másrészt az év folyamán esetleg előfordult esetekben a legszebb és legkifogástalanabb összgyakorlatot és összeredményt érte el. Dicsérjük ez eszmét és hisszük, hogy az ezüst serleg birtokáért — a mennyiben az eszme testet is ölt, — minden egylet odaadón fog versenyezni s viszont a primus inter pares meg azon lesz, hogy vele büszkelkedni is fog. Igaz, hogy ez nagyobb helyeken már régen kifejlődött gyakorlat nálunk még nem nagyon ismeretes. Nálunk mindenki csak nagyszerűen tud bíráltni, szavakat rágni és csempülni, de áldozatot hozni és dolgozni csak kevés ember.

Mindenki akar tudni mindent, pedig alig tud valamit, mindenki azt várja, hogy a sült galamb röpüljön az asztalra mint valami égi manna, de érte nem tesz semmit, ha tűz van, segíteni és dolgozni nem akar ugyszólván senki, ott áll a bámész tömeg a tűz előtt mint akárcsak egy borju az új kapu előtt és várja azt, hogy a tűz aludjon el önmagától, ha vész, oltásuk el a tüzőltők, katonák és csendőrök. Pedig nem úgy verik a cigányt! S amit akarsz, hogy néked embertársaid megtegyenek, azt tedd meg te is nekik. Csak ki kell venni a lomtárból azt a ma is érvényes szép tüzrendészeti szabályrendeletet és végrehajtani. Nincsen ember, sem intézmény hiba nélkül, de a ki bírál, az adjon és mutasson jobb példát. Tán az ezüst serleg meghozza a kívánt gyümölcsöt!

Erő-művészek.

Még mindig látjuk munkában az új kor specialis erőművészeit. Kik is ezek? Kik azt hiszik, hogy karjaikban hordják az embertársaik megmentésére szükséges nagy erőt, — bár erre a fiatal és tapasztalatlan kor őket épen nem praedestinálta még, — és ezt az erőt akképp igyekeznek kifejteni,

GLÁSZI — HIREK

— Za velikoga 'zupana v Mariborskoj oblászti je ne dr. Ploj imenüvani, kak' szmo to szvojecszasno na tom meszti piszali, nego dr. Franc Vodopivec vládni szvetnik (kormány tanácsos), ki je szlüzbo doszémao pri okro'znoj oblászti v Maribori szpunyá-
vao. Poznáni nam je kak dober urádnik 'ze z Ljubljanszke déz. vláde.

— **Evang. viseszja cerkevna oblászt.** Szlüzbene novine za mariborszko oblászt, broj 79. z dnéva 23. auguszta jávla oszrednje vláde 252. narédbo z sterov sze potrdi, tóje „szposztávi evang. cerkveni distrikt augsb. konf. v kr. SHS.“ Tó je, dokécs sze definitívno, po predpíszzi cerkv. zákona, ne organizéra nájviszja cerkevna oblászt vsze szilno resítév potrébna dugovánja, kak prosnye, tozbe, apelácije itd., kí sze odlászati nemrejo, de té distriktuál-
áni konsistorium resávae. Zvün konsistorijszko gá predszednistva szo za dühovnoga szodnika odebráni med drügimi tüdi g. Kovács Stevan ev. sín-
nyör v. M. Soboti.

— **Himen.** G. Franc Jelovšek opravitel imánya gr. Szapáry szí je poró-
csó gdes. Marico Kropš z Maribora. Gratuliramo.

— **Szpremembe v M. S. gjmnáziji.** Suplent g. Andrej Ančik je premesztseni k III. drz. gimn. v Ljubljani; bivsi vucsitel na realki v Idriji Florian Ščuka je premesztsen za kontraktualnoga vucsitela na drz. Fealki v M. Soboti.

— **Imenüvanye.** Za solszke upravitele szo z miniszterszkim dekrétom imenüvani v Gornji Slaveči g. Pojbics Gyula, v Mačkovci pa Bantan Julija.

— **Bliszsk je vdaro i vu'zgaó.** I-ga t. m. stále i skedjen, lászt grofa Szapáryja, v Mačkovci. Velke hrambe, zvün zidani tálov, z vsze skerjov, masinami i szenom szo pogorele, csirávno je lüdsztvo z okolice pripelani sesztimi sprickancami neobtrüdlivo delalo. Skoda je velka, szakolerano je pa szamo na málo sumo biló.

— **Mró je v Ameriki** niki Ivan Slavíč rodóm z Jugoszlavie, kí je vékso sumo pénez nihao za szebov. Rodbina sze naj z dokumentami glászi pri Ameriskom konzuláti ali izseljeniskom komiszariati v Zágrobi.

hogy beleburkolóznak a sötét homályába és hát megettí támadással igyekeznek ártani boldog-boldogtalannak, csak azért, hogy masoknak ártanak. A kultúra, a nagy jövőbe látás hej de hiányzik még az elmúlt korok miazmáitól megmértelyezett lelkekben. Az ismeretlen és névtelen szereplés megbosszulja magát, ha nem is ezen a hitvány gyarló földön, de bizonytal egy másik világon, mert mindenkit érdeme szerint fog megjutalmazni egykor az az Isten ki az életet adja és elvesszi. A titkos társulatok berkei sem mentesítik ettől az egyes vállalkozóktól kik kijelölve lesznek vagy maguktól vállalkoznak egyes gaztettek elkövetésére. Azért a nemes lelkek még az ilyen erőművészeket is megtudják ismerni finom tapintattal és a rosszért jóval fizetnek, nem dobnak vissza kövel, hanem kenyeret nyújtanak, hogy a végső isteni ítéleten lelküket semmi ne terhelje. Reméljük, hogy a kultúra és humanizmus szárnyain nevelkedve ezek az erőművészek a végítéletig színtén megjavulnak, nyíltsággal kimondják a mea kulpát, attól eltávolodnak és jó utra térnek, annak a szemeltartásával, hogy ha jót nem tudok tenni embertársaimnak, rosszat és kellemetlent nem teszek soha.

— Velika občina Murska Sobota. Štev. 1607/1924. Predmet: zátiranje poljskih miši. Razglas! *Koj lahko sami stavimo v boj proti poljskim mišim?* Murska Sobota, dne 30-ga augusta 1924. Poljske miši so se na mnogih naših krajih jako močno razplodile in ogrožajo nadaljnji razvoj naših kultur. Ta škodljivka se neizmerno hitro množi, njen zarod gre v ugodnem letu na stotine. Poljske miši imajo mnogo sovražnikov med živalmi, kakor podlasice, lisice, sove, kanje ali misarje, postopke, srake in tudi deloma vrane, ki prav pridno zasledujejo in uničujejo na tisoč miši. Vendar pa mora tudi človek pomagati, ako se hoče obvarovati škode. Predvsem se da mnogo miši uničiti že med obdelovanjem samim na polju, posebno sedaj pri jesenski prahi in setvi. Otroki, šolarji, vsi člani domače družine ali pa najeti dninarji naj gredo za plugom na njivah, deteljščih in travnikih, kjer jih lahko s palicami ali šibnatimi metlami pobijajo. Izredno marljive otroke, ki se pri tem delu posebno odlikujejo, bode tudi občina s primernimi nagradami obdarovala. Priporoča se tudi zemljišča, kjer zemlja in rastoče rastline dopuščajo, povaljati (povaljati) z težkimi robotimi ali zobastimi valjarji (valeki), s čimer mnogo miši v zemlji stisnemo oziroma prebodemo. Priporočamo še, da se posztavljajo stojala za razne ptiče, iz katerih prezijo na vsako miško, ki bi se upala iz svoje luknje. V zemljo postavimo navpik dve močni prekli (ščapke), kateri v višini dveh ali treh metrov zvežemo z močnejšo, do 40 cm. dolgo palico, kot sedež za ptice. Na en oral (plug) zemlje postavimo do pet takih sedežev, katere pa večkrat (vsakih par dni) premaknemo z enega mesta na drugega. Tudi na ta način lahko dosežemo lepe uspehe. Zaenkrat smo dokler ne pride druga pomoč, navezani na samega sebe, na gori navedeno samopomoč. Izdaten uspeh pa je mogoče doseči samo s skupnim smotrenim postopanjem vsega kmetskega prebivalstva. Leče bodo pri zatiranju poljskih miši sodelovali vsi kmetovalci, na primer po načinu, kakor je to že začel zakupnik delnega Szapáry-jevega posestva g. Karel Osterer, pri katerem se tudi lahko pridobi primeren pouk — le tedaj je upanje, da se bomo čimprej rešili tega nevarnega škodljivca naše kulturne zemlje. Za županstvo velike občine gerent: Dr. SÖMEN I. r.

— **Prošnja na občinstvo v Murski Soboti!** Prostora za učne sobe meščanske šole za III. i IV. razred tukaj primanjkuje; vsled česar se lastniki hiš prosijo javiti na občino ako bi kdo imel na razpolago take dve učne sobe, ena za 18 in ena za 17 učencev.

— **Szerecsótlenség cséplőgépnél.** Sálóvci. Lepoša István Vogl Dávid kocsiša Szecsó és Skrílec tulajdonát képező cséplőgépjének szállítása közben aug. 22 én ugy esett a gép kereke alá, hogy az a lába sarkát a szószoros értelmében levette. Beszállították M. Sobotai kórházba. — Bedek Mihály sálóvcei gazda lábujjait Stefanec Franc gépje húzatás közben aug. 24-én összemorzsolta. Bedek csak 30-án ment be orvoshoz, mikor lába dagadni kezdett s a fájdalmaikat nem bírta ki.

— **Villámcsapás.** F. hó 1-én nagy zivatar és jégeső közepette a villám belesapott és felgyújtotta gr. Szapáry mačkovcei majorját, mely teljesen leégett a benne levő szénával és gazd. felszereléssel együtt. Marhaállomány most a pajtáiban van elhelyezve. A

kár annál nagyobb, mert biztosítva csak régi értékben volt.

— **Radicspárt nagy gyűlést** jelentett be szept. 8-ára Pucincon, mely egész Prekmurjéra vonatkozna. A hirt hozó küldönc állítása szerint a gyűlésre Radics és felesége és 20 képviselő jön el, hogy Prekmurje népével ismertessék meg a mai politikai helyzetet. Kijelentése szerint nagy sokaságra számítanak.

— **Szaj- és körömfájás járványa** miatt a Radkersburg-i ker. főnökség megtiltotta a kétpatájuknak Jugoszlaviából élve való behozatalát és a velők való határforgalmat.

— **Kanadai kivándorlók,** kik afidavit-tal és jótálló irattal nem rendelkeznek, milyenek a szerződéssel kivitt ugynevezett időszak munkások, kell hogy rendelkezzenek keresetlet biztositó irattal, melyet az egyes munkaadók a kanadai „Departementa za Emigraciju u Ottavi“ hivatal által hitelesítve küldik meg az egyeseknek.

— **Olcsóbb lesz a dohányárú,** de hogy mennyivel és mikor lép életbe, még nem tudni.

— **Ki megfojtotta csecsemőjét,** Keresmár Lina černelavcei cselédlány, tettét bevallotta. Átadtak a maribori törvényszékhez hol várja méltó büntetését. A tanukihallgatások során kiderült az apa kiléte is, egy N. 18 éves szolgálgyerek személyében.

SPORT.

I. S. S. K. Maribor — S. K. Mura.

Dne 31. avg. vršila se je v M. Soboti prijateljska nogometna tekma, v kateri je novoustanovljeni S. K. Mura prvič nastopil. Igra, katero je otvoril Maribor zaključila je v razmerju 6:0 (5:0) v korist Maribora. Sodil je g. Planinšek iz Maribora.

Tekma s I. razrednim klubom LNP. za mlado moštvo Mure ni bila lahka, vendar je S. K. Mura pokazal, da se more v njega staviti upravičene nade. V začetku prve polovice držal se je S. K. Mura dobro in je dobil šele v 15 m. prvi gol od leve spojke. Nato je sledil drugi v 20., tretji v 34., četrti v 36. in v peti 38. min. V 43. izstrelila Mura 11 metrovko, ki je dobromišljena spodletela. — V drugem polčasu držal se je S. K. Mura izvrstno v obrambni do 30. min., ko dobi po levem kotnem strelu šesti gol. Med člani Maribora sta bila izborna levi branilec (Vanda) in levo krilo (Škrober). — Pri S. K. Mura je bil posebno dober vratar (Čenar), dobra je bila leva spojka (Hegedüs), ki je pa v drugem polčasu zaostajal. Vsi igralci Mure pa so pokazali, da bodo s treningom dosegli lepe uspehe že v prihodnjih tekmah. Radi kratke trenaze majkalo je kombinacije in medsebojne podpore, opazilo se je pomanjkanje vaje v teku; v tekmah s prvovrstnimi moštvi pridobilo bo mostvo Mure i te prednosti, za kar jamči navdušenje v klubu.

Pred tekmo nastopila je po otvoritvi klubovega igrišča „Hazena“ in sicer Mura (črne) — Mura (rudeče) ter končala v razmerju 12:8 (5:4). Muri (rudeči) je manjkala vratarica, ki bi razmerje vsekakor zboljšala. Posebno agilnost so pokazale pri igri center (Cvetko) in napadalkinja (Hartman) pri rudečih pa center (Kardos Gabi) in napadalkinja (Jonas). Tudi vratarica (Györy) je zadržala precej opasnih golov.

Lep obisk občinstva je pokazal, da zna ceniti vrednost športa, ki naj prinese v M. Soboto novega življenja in pripomore do spoznavanja in prijateljskih vezi z mladino onstran Mure.

Vsako nedeljo dve predavanji, ob 4. in 8. uri.

KINO v MURSKI SOBOTI.

V nedeljo 7. in ponedeljek 8. szeptembra večer ob 8 uri

DEMON CIRKUS

Drama u 5 činova po motivima romana „Jedan iz cirkusa“ od Paule Büsch. — U glav. ulog.: **CARL DE VOGT i CLAIRE LOTTO**

VSTOPNINA: Gornje lože 10 Din, spodnje lože 8 Din, in II. prost. 3 D.
Lastnik kina GUSTAV DITTRICH.

Tržtvo. Kereskedelem. **Biágo — Áru.**

LJULJANA: szept. 5.

100 kg.	Psenica—Buza	Din.	380—400
»	» Zito—Rozs	»	—325
»	» Ovesz—Zab	»	—325
»	» Kukorica	»	—300
»	» Proszó—Köles	»	—325
»	» Hajdina	»	—
»	» Szenó—Széna	»	—67.5
»	» Graj—Bab csres.	»	—
»	» zmésan—vegyes bab	»	—500
»	» Krumpli	»	—120
»	» Len. sz.—Lenmag	»	—685
»	» Det. sz.—Lóherm.	»	—

BENKO: szept. 5.

1 kg.	III.	II.	I. prima
Bikóv.	Bika	10	11-13-14
Telice	Üszó	10	11-13-14
Krave	Tehén	6	7-9-11
Teoci	Borju		17-18
Szvinyé—Sertés			24-25
Mászi I-a—Zsirl-a.			28-35
Znócsaj—Vaj			35
Spé—Szalona			—
Belice—Tójas 1 drb.			1.50

Pénezi — Pénz.

1 Dollár	= D.	75
100 Kor. Budapest	= »	0.1080
100 Kor. Becs	= »	0.1020
1 Kor. Praga	= »	2.30
1 lira	= »	3.35
Zürichben 100 Din	=	7.05 sfrk.

ELADÓ

a prosenjakovci-i KOVÁCS-féle vizimalom, mely áll 1 drb. 11-es „Ganz“-féle hengerekből, 1 drb. 36-os kő és teljes malom-felszerelésből a tulajdonos halála miatt nyilvános árverésen 1924. szept. 28-án d. e. 9 órakor a helyszínen a legtöbbet ígérőnek eladatik. A berendezés egészben, vagy külön-külön is eladatik. — A lakóház 2 szoba, konyha, fából szalmával fedve, a malom épület fa, téglával fedve.

Bővebb felvilágosítással szolgál

Kovács József
községbíró
Prosenjakovci

Z-hája vszako nedelo. — Naprêplacilo za: 1 leto 47, pò 24 frtao 12 Din. Zvùn SHS., 70 Din v Ameriko 80 Din létuo. Cêna anonc za □ cm: med textom i izjave i poszlano 1.50 Din rekláme 1— mali ogaszi 0.70 Din i dávek. Pri vecskrát popúszit.

Rôkopúszit, ki sze ne szhránijo i ne vrnêjo sze posilajo: Reditelsztvo i oprávnistvo Mòrszka Krajina M Á R K I S E V C I br. 20. posta MURSKA SOBOTA. —: Postni csekovni racsun broj 12980. —:

Kéziratok, a melyek nem adatnak vissza, ide küldendők: M. Krajina szerkesztőség v. kiadóhivatal —: Postatakarék számla száma 12980. —:

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési ár: 1 évre 47, félévre 24, negyedévre 12 Din. Külföldre 70, Amerikába 80 Din évente. Hirdetési ár □ cm-ként: szövegközti és nyílt 1.50, rendes 1.—, apróhirdetés 0.70 Din és illeték. Többszörinél engedmény.

Gazdálkodás

A tej.

Irita Nemes Miklós állatorvos, Murska Sobota.

IX.

Betegséget okozó baktériumok. A tej, ha nagy mennyiségben látják el az urodalmak, tejszövetkezetek a várost, nem ritkán járványt okoz. Okozhat kolerát, tifuszt, difteritist, vörhenyt, fertőző tüdő- és garatgyuladást. Tartalmazhatja a tej az orbánc, a szifilisz baktériumait, de a heptika, száj és körömfájás, lépfene, veszett-ség, himlő, ragados tüdőlob, aktinomykózis és a szépszis ragályanyagai is lehetnek benne. E betegségeket okozó tej külsőleg a veszélynek semmi jelét nem mutatja, ize, szaga, összeállása, színe, stb. olyan mint az egészséges, rendes tej és ezért rendkívül veszélyes. Éppen ezen oknál fogva néhány betegségről, amelyek a tejjel az emberre átvihetők, ismerkedjünk meg közelebbről.

Első helyen áll a gümőkór (tuberkulózis, heptika, skofulózis). Ez a veszélyes betegség elterjedése egyes országok vidékek szerint rendkívül változó. A szarvasmarhák legfiatalabb korukban csak ritkábban betegek, csak 1 százaléka beteg; de az 1-3

évesek már 10 százaléka, a 3-6 évesek 30-40 százaléka beteg. Az emberre legveszedelmesebb a tőgygümőkóros tehének teje, ezek százaléka körülbelül 2-4; de egyes vidékeken 5-6 is lehet. Az ilyen beteg tőgy annyira életerős és oly sok heptika bacillust választ ki a tejjel, hogyha az ilyen tejet 1 billiószor higitjuk másik egészséges tejjel, még akkor is fertőzést okozhat. Ellenben, ha a betegség az állatban kezdődő állapotban van, akkor az ezerszeres higitás a tej fertőző képességét megszünteti. Ha a tehén tőgyén elváltozást nem talál az állatorvos, de a tehén egyéb szerveiben klinikailag nyílt gümőkóros elváltozásokat tud észlelni: a tej a gümöbacillusokat tartalmazhatja, mert a gümőkóros vér a tőgy minden kis részecskéjébe behatol és olyan kicsi kfs gümöcskéket képezhet, amelyek klinikai vizsgálattal, stb. tapintatással ki nem mutathatók. Embernél ugyanilyenek a viszonyok. Fürster megvizsgálta 7 asszony tejét, akik klinikailag tuberkulózisak voltak, de a tejüket egészségesnek találta. (Az emlők épek voltak, a tuberkulózis kezdődő stádiumában volt.) Roger és Garnier ép. emlőjü torok- és tüdőgümőkóros asszonyok tejeit tengeri malacokbea oltotta. Egyik 33 nap mulva heveny (galopierende) tuberkulózisban elhullott a többi 3-4 hónap

mulva pusztult el. A gyermek egyik esetben csak 2 napig szopta az egészséges emlőjü, de heptikás anyja tejét mégis, 6 hétre vese-, lép-, májgümőkórban meghalt. Azt tudják a gazdák, hogy a tuberkulózist nem lehet mindig kopogtatással, hallgatódzással, tapintással, stb. a tehénnél megállapítani és ezért van egy kitünő módszer a tuberkulinozás, amellyel pontosan meglátszik, melyik marha heptikás, melyik nem.

Az orvosságot (tuberkulint) a bőr alá kell fecskendezni, vagy a szemhéj alá cseppenteni, avagy a felsértett bőrből beledörzsölni. Ha bizonyos időn belül az állat lázas lesz, szemfájást kap, illetőleg a bőr jellemzően megbetegszik, az állat biztosan heptikás. Most az a kérdés merült fel, hogy az így tuberkulinozott és ennek alapján betegnek talált, de különben teljesen egészségesnek látszó tehén teje fertőző-e? A vizsgálatok kimutatták, hogy a pozitív tuberkulin reakció alapján gümőkórosnak minősített tehén teje is tartalmazhatja a gümőkór ragályanyagát még akkor is, ha rendes klinikai vizsgálattal teljesen egészségesnek látszik. Az ilyen tehének tejét sem csecsemők, sem gyermekek táplálkozására felhasználni nem szabad. Tehát, ha gümőkórmentes tejet kívánunk produkálni, akkor az így lehetséges, ha olyan teheneket

tartunk, melyek sem egyszerű klinikai vizsgálattal, sem tuberkulinzásra a heptika jeleit nem mutatják és gümőkórmentes állásban tartatnak. Minden ml tej csak akkor fogyasztható, ha elzetesen kellőleg felforraltatott.

Talán még emlékeznek néhány arra a világ tudásait kiforgató kijelentésre, melyet Koch 1901. júl. 23-án a londoni nemzetközi kongresszuson mondott: „hogy az emberi és állati gümőkór nem azonos.” Hogy az emberi gümőkór állatra nem vihető, az állati gümőkórnak az emberre való átvitele még nincs eldöntve. Meglepetésre élénk viták keletkeztek. Kutató felülvizsgálatok nagyban és éveken át végeztek az egész világon. Már 1905-ben a budapesti állatorvosi kongresszuson a következő határozatot fogadták el:

1. hogy a szarvasmarha tuberkulózis az emberre átragad és viszon az emberi heptika a szarvasmarhára is átragad, sőt a kölcsönös fertőzés is lehetségesek.

2. továbbra is nélkülözhetetlenek az óvintézkedések, melyek a fertőzést hátráltatják. Hus és tej vizsgálások.

Ezek után a tuberkulózis bacillus egyféle, az az azonos, csak az állati test minősége szerint az alkalmazkodás miatt módosul annak életerősége, fertőzőképessége (Polytatjuk.)

Sukno

kangarn in ševjot za moške in ženske obleke, ter vsakovrstno manufakturno blago za čudovito nizke cene razpošilja veletrgovina

M. Stermecki, Celje
št. 335. Slovenija.

Kdo se zaveže, da vrne v roku 8 dni ali plača Din 150.— dobiti će veliko zbirko vzorcev (mustrów). Ilustrovani cenik brezplačno! Trgovci engros cene!

ZALOGA (depo)
deln. piv. Ljaško

ino piv. „Union“ Ljubljana — Murska Sobota.

priporočsa (rekomendêra) gg. krcsmárom specialno pivo v vrsztaj:

Dvojno márcsno (márciusi sör), Porter csarno i Ležák (zúto) po nisziki i rédni cenaj.

V szkladiscsi vszigdár prék 100 Hektolitrov!

Garantírana friska píva!
Zdravo i 'zérno!

Halló Lóvci!

Szamo tisztí sűs je gvűsen, steri sze z pri: **HEKLITS STEVAN** tržeci v **MURSKI SOBOTI**

kűplenoga patróna dá doj. Vu toj tržovini sze dobíjo vsze za lówce potrebna dugovánja, kakti: **prvovrstni prázni i nabití patróni, sprí, dímní i brezdímní práh, kapszlni** itd. jtd. po náj nísisój cêni. Szamo tű kűpleni patróni szo gvűsni i pocêni.

Probajte i sze zagvűsate!

Fal! Po ceni!

Turško mleto kavo
Srbsko stolčeno kavo

Vse vrste pražene kave, vse vrste zrnate nepražene kave razpošilja poštine prosto:

Vardar industrija kave
Jovo Gigović, Sušak.
Ceniki na zahtevb franko.

KA. NE VEŠ PITAJ

Univerzalni Informativni Biro
„**ARGUS**“
Knez Mihailova ulica 35. Telefon 6-25.
BEOGRAD
— (Pasaž Akademije Nauka.) —

K odaji je po fál cêni: 1 piszarni sztol, 1 velka gledala, 1 preproga (tepich), vecs orig. oljnajtí kűpov i szrebrni dugovánja. Vecs sze zvê pri: **BARNABÁS ERDŐSY** tržovina z papérom i igracsami v **M. SOBOTI.**

Előfizetések és hirdetések „Mòrszka Krajinára“ felvétetnek Erdőssy Barnabás papír és játékaru üzletében **M. Sobotában a róm. katolikus templom mellett.**

V lastnem interesu

pagíte, da dobite vedno davno preizkušeni »Pravi :FRANCKOV : kavni pridatek« v zabójčkih in ne kako ponaredbo. — Na novi, rjavo-modro-beli etiketi se posebno jasno izražajo glavni znaki, a to so: ime »Franck« in »kavni mlinček«, — »Pravi :FRANCK: z mlinčkom« zboljšuje in pocenjuje vsako kavol